

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งได้กำหนดดำเนินการตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น ๑,๒๙๓ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น ๑,๒๙๓ คน (ทะเบียนบุคคลสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘) ซึ่งจะได้มาทำการสุ่มตัวอย่างระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Strified Random Sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ทำการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำกลับไปหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร คำนวณจากประชาชน และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan ๑๙๗๐) การคำนวณหาขนาด/จำนวนตัวอย่าง ในกรณีที่สามารถรู้จำนวนหรือปริมาณ ประชากร เช่น สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น ๑,๒๙๓ คน การหากลุ่มตัวอย่าง (n) ดังนี้

$$n = \frac{x^2 Np(1-P)}{e^2 (N-1) + x^2 p(1-p)}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e = ระดับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (0.05)

x^2 = ค่าไคสแคว์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($x^2 = 3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด $p=0.5$)

วิธีทำ
$$n = \frac{3.841 \times 1,293 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2 \times (1,293-1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$n = \frac{1,241.60325}{4.1902}$$

$$n = 296.3112$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๙๖ คน

๒. หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้านด้วยการเปรียบเทียบสัดส่วน

๓. ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มประชากรตำบลบ้านปากบ่อง จำนวน ๒๙๖ คน แยกเป็นรายหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ ๓.๒.๓ แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง (ตามหมู่บ้าน)

หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ ๑ บ้านสบทา	๖๔๑	๑๔๘
หมู่ที่ ๒ บ้านท่าต้นจั่ว	๑๗๕	๔๑
หมู่ที่ ๓ บ้านหนองสะล็ก	๑๕๔	๓๓
หมู่ที่ ๔ บ้านหนองผำ	๑๖๐	๓๖
หมู่ที่ ๕ บ้านปากบ่อ	๑๖๓	๓๘
รวม	๑,๒๙๓	๒๙๖

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จำนวน ๗ รูป/คน ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. พระครูบริสุทธสังขวิจิตร ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดธรรมสังเวช
๒. นางสาวสมหมาย ประทุมเทพ ตำแหน่ง พัฒนาการอำเภอลำปาง
๓. นางสาวพันธ์ทอง ด้านประดิษฐ์กิจ ตำแหน่ง ประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อ
๔. นางศุภลักษณ์ อนันตกุล ตำแหน่ง เลขานุการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อ
๕. นางประนอม พรหมมาแบน ตำแหน่ง กำนันตำบลปากบ่อ
๖. นางสมบุรณ์ ตาน้อย ตำแหน่ง ประธานแม่บ้านตำบลปากบ่อ
๗. นางสุปรีดี ไชยมงคล ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑.๑ ศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จากเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือ

๑.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจาก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑.๔ สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

๑.๕ นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัย ต่อที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๑.๖ นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่ม ตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๑.๗ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

๑.๘ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่าง

๑.๙ รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ตามกรอบของการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของบทบาท ศึกษาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมธรรม ศึกษาแนวทางส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่น ในการใช้ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ สถานภาพ ระดับ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ ๒ เกี่ยวกับ ความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรค การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่น ผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดลำพูน หัวข้อการมีบทบาทของ จากภารกิจและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง

๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการร่างระเบียบกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง

๓) ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะแสดงความคิดเห็น จากคำถามที่ผู้ศึกษากำหนดเกี่ยวกับความ คิดเห็น ผลกระทบ และปัญหาอุปสรรค การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนา บทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ๕ หมายถึง ระดับการส่งเสริม อยู่ในระดับ **มากที่สุด**
 ๔ หมายถึง ระดับการส่งเสริม อยู่ในระดับ **มาก**
 ๓ หมายถึง ระดับการส่งเสริม อยู่ในระดับ **ปานกลาง**
 ๒ หมายถึง ระดับการส่งเสริม อยู่ในระดับ **น้อย**
 ๑ หมายถึง ระดับการส่งเสริม อยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับอุปสรรค การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

๓. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๓.๑ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๓.๒ หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. พระครูภวนาโสภิต, วิ., ดร.	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๒. พระมหาไกรสร โชติปัญโญ	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๓. ดร. นิกร ยาอินตา	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๔. ดร. เสน่ห์ ใจสิทธิ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๕. อาจารย์ประเด่น แบนปิง	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index) โดยให้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓.๓ หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘๙ แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

๓.๔ นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

ข. เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

๓. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลต่อไป โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑) ท่านคิดว่าการนำหลักสัปปุริสธรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีด้านการเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานของตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้อย่างไรบ้าง

๒) ท่านคิดว่าการนำหลักสัปปุริสธรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีด้านการมีส่วนร่วมระเบียบกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของตำบลปากบ่อง อำเภอ ป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้อย่างไรบ้าง

๓) ท่านคิดว่าการนำหลักสัปปุริสธรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีด้านการขับเคลื่อนการทำงานของตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้อย่างไรบ้าง

๔) ปัญหา/อุปสรรคในการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

๕) แนวทางในการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

๑. รวบรวมเอกสาร ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนำมาประกอบการทำแบบสอบถามการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

๒. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามจำนวน ๒๙๖ ฉบับ โดยแจกกับสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๒๙๖ ฉบับ

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๔. ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากการตอบแบบสอบถามของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยของส่วนที่ ๒ และส่วนที่ ๓ โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

๔) เปรียบเทียบการส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยวิเคราะห์ทดสอบค่าเอฟ (F - test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference)